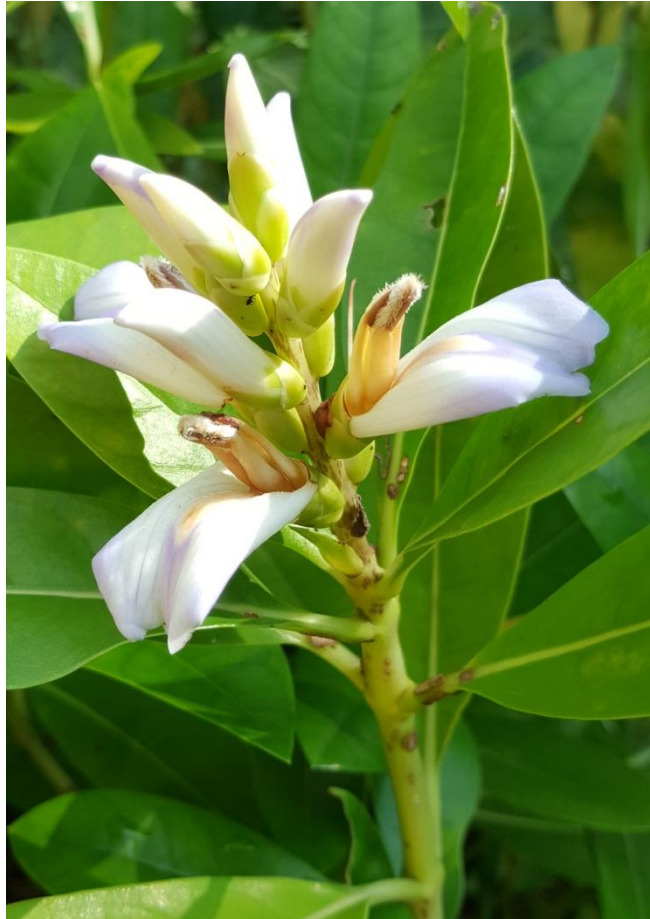


เหงือกปลาหมอดอกม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acanthus ebracteatus* Vahl.

วงศ์ Acanthaceae



ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 เมตร พบมากที่บริเวณป่าชายเลน หรือพื้นที่ชุ่มชื้นริมน้ำ ลำต้น กิ่งก้านสีเขียวอ่อน ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ออกตั้งฉาก กับคูใบถัดใบ ขอบใบเว้า มีหนามตามขอบใบ ดอกช่อ แบบกระจุก ออกตรงปลายกิ่ง ดอกย่อย มีกลีบสีม่วง ผล เมื่อแก่ แห้งแล้วแตก

ส่วนที่ใช้ ใบและต้นสด

สรรพคุณ แก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน แก้ปวดบวมอักเสบ

ข้อมูลเพิ่มเติม มีการใช้ในการรักษาโรคผิวหนัง และแก้ปวดอักเสบ ในตำรับยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ.2556 มีการระบุการใช้เหงือกปลาหมอ ทั้งต้น อยู่ในตำรายาบรรเทาอาการผื่นคันตามผิวหนัง ยาแก้กลากเกลื้อน และยาบรรเทาฝีแผล¹ สำหรับการศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา พบว่า สารสกัดชั้นน้ำของใบเหงือกปลาหมอมีฤทธิ์ในการต้านอักเสบในระดับการศึกษาในหลอดทดลอง² สารสกัดด้วยเอทานอลของลำต้นเหงือกปลาหมอพบว่ามีฤทธิ์ช่วยสมานแผล เมื่อทดสอบในหนูที่มีแผลเปิด³ สำหรับสารสกัดน้ำจากรากเหงือกปลาหมอมีผลกระตุ้นระบบ

ภูมิคุ้มกันแบบไม่จำเพาะเจาะจงในการทดลองในหนูที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง⁴ ซึ่งสารกลุ่มโพลีแซคคาไรด์ที่พบมากในสารสกัดชั้นน้ำของเหงือกปลาหมอ น่าจะเป็นสารออกฤทธิ์ที่สำคัญในการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน⁵

เอกสารอ้างอิง

¹ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ พ.ศ. 2556. โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนพิเศษ 21 ง ลงวันที่ 16 มกราคม 2556

²Laupattarakasem P, Houghton PJ, Hoult JRS, Itharat A. An evaluation of the activity related to inflammation of four plants used in Thailand to treat arthritis. *Journal of Ethnopharmacology*. 2003;85(2):207-15.

³Somchaichana J, Bunaprasert T, Patumraj S. *Acanthus ebracteatus* Vahl. Ethanol Extract Enhancement of the Efficacy of the Collagen Scaffold in Wound Closure: A Study in a Full-Thickness-Wound Mouse Model. *Journal of Biomedicine and Biotechnology*. 2012;2012:754527.

⁴Piyaviriyakul S, Yahuafai J, Limpanasithikul W, Jaraswisarutporn Y, Rassamee K, Onsrisawat P, et al. Stimulatory Effects of *Acanthus ebracteatus* Vahl. Aqueous Root Extract on Innate Immune Response in Mice. 2019;41(1):13-30.

⁵Hokputsa S, Harding SE, Inngjerdings K, Jumel K, Michaelsen TE, Heinze T, et al. Bioactive polysaccharides from the stems of the Thai medicinal plant *Acanthus ebracteatus*: their chemical and physical features. *Carbohydrate Research*. 2004;339(4):753-62.